

Ps. 98: 3

Ps. 118: 7

Ps. 17: 7 en 3

Ps. 25: 4

Ps. 2: 6 en 7

Lukas 15

Een vader had twee zonen... Zo begint de bekendste gelijkenis van Jezus. 'Een vader had twee zonen...'. Ik denk dat iedereen hier in de kerk het zo kan afmaken: 'Een vader had twee zonen... En de jongste reisde weg naar een ver land...'

Ja, maar wacht eens even... daar gaat het vandaag toch helemaal niet over?! Vandaag is het *kerst*!

Nou, dat is nog maar de vraag of het daar niet over gaat. Want het lijkt er wel op, dat kerstverhaal. Verdacht veel zelfs. Luister maar:

Een Vader had één Zoon... Ik denk dat iedereen hier in de kerk het zo kan afmaken: 'Een Vader had één Zoon... En Hij reisde weg naar een ver land...' Zie je, het lijkt er wel op!

Nou, wat deze twee verhalen met elkaar te maken hebben – daar wil ik het vanavond over hebben. En dan kijken we nu eens een keer niet zozeer naar de *jongste* zoon, maar vooral naar de *oudste*. Dus niet de jongste broer, maar de oudste broer.

En: we kijken niet alleen naar de oudste broer – maar we kijken ook naar de Oudste Broeder. Wie is dat? Dat is Jezus. Hij is de eerstgeborene – zegt Paulus- onder vele broeders. De oudste Broeder dus.

Ja maar, wat hebben die twee dan met elkaar te maken? Nou, dat zul je wel horen. Want wat de oudste broer niet deed, doet de Oudste Broeder wel: Hij reisde af naar een ver land, om zijn jongste broer te zoeken. Dat is kerst.

Een vader had twee zonen... En als u een beetje thuis bent in de Bijbel weet u dat dat niet de eerste keer is dat we dat in de Bijbel horen. Kent u ook een vader die ook twee zonen had - met wie het mis ging? Adam. Hij had twee zonen: Kain en Abel. En het ging helemaal mis. Want de oudste zoon – Kain- sloeg de jongste dood. ‘Ben ik mijn broeders hoeder?’ En ik geloof, gemeente: dat is de oorzaak van alle ellende: ‘Ben ik mijn broeders hoeder?’. Die liefdeloosheid, die onverschilligheid is de oorzaak van alle ellende. Dat is de diepste reden waarom het kerst moest worden. En wat we daar in het begin al zien, bij Kain, zien we vanavond ook in dit verhaal.

Wat is er aan de hand? Jezus vertelt een verhaal. Dat doet Hij niet voor niets. Want Jezus hoort gemopper. Kijk maar naar vers 2: gemopper van de Farizeeën en Schriftgeleerden. Ze zeggen: deze Man ontvangt zondaars en eet met hen! En dat is waar. Want je leest in vers 1: Al de tollenaars en zondaars nu kwamen bij Hem om Hem te horen. Er is iets met Jezus dat bepaalde mensen – en dan niet bepaald de beste mensen – aantrekt. En dat kunnen de Farizeeën en Schriftgeleerden niet plaatsen. En daarom vertelt Jezus dit verhaal, deze gelijkenis.

Een vader had twee zonen... En die twee zonen, gemeente, dat zijn twee soorten mensen. Je had ze toen, je hebt ze vandaag nog net zo goed.

Die ene zoon, dat is de vrijbuiters, het type dat zegt: het is mijn leven. Laat me los, laat me mijn gang gaan. Vroeg of laat breken ze eruit. Hun opvoeding, de gewoontes en tradities waarmee ze zijn opgegroeid, past ze niet meer. Het voelt als een benauwende jas. En je kunt erop wachten: Vroeg of laat komt de uitbarsting: laat me gaan, ik wil dit niet meer.

Zo ging dat bij de jongste zoon. Op een dag barst de bom. Hij wil weg. Hij zegt: Vader geef mij het deel van de goederen dat mij toekomt. Hij vraagt – terwijl zijn vader nog leeft – alvast zijn erfenis. Hij wacht niet tot de dood van zijn vader. Dat hoeft niet, want zijn vader is nu al dood voor hem. Door dit te vragen, zegt hij eigenlijk: ik hoef u niet meer. Het gaat hem alleen maar om zichzelf. Het gaat hem niet om de vader, het gaat hem alleen maar om de dingen van zijn vader.

Het wonderlijke is de reactie van die vader. Wat die jongen vraagt is een ongehoorde belediging. In het Midden-Oosten is respect voor je ouders nog veel belangrijker dan hier. Door dit te vragen heeft deze jongen heeft zijn vader enorm beledigd. Met één haal heeft hij de band met zijn vader doorgesneden. Zijn vader had hem hiervoor kunnen laten straffen – of zelfs verstoten. Maar het wonderlijke is: dat doet hij niet. Hij willigt zijn verzoek in en laat hem gaan.

En daar gaat'ie, naar een 'ver land' – zo ver mogelijk weg bij de vader. Alle banden zijn doorgesneden. Niet alleen de vader is voor de zoon dood, ook de zoon is voor de vader dood. Je moet eens kijken wat de vader zegt als hij straks thuiskomt: deze mijn zoon, was dood... (24). Je kunt springlevend zijn en toch dood... omdat de relatie stuk is.

Wat er hier gebeurt, gemeente, dat is het verhaal van ons. Net als de jongste zoon hebben wij afscheid genomen van onze Vader. Adam en Eva deden precies hetzelfde: wij hoeven U niet meer. Ten diepste zeggen we dat allemaal. Net als de jongste zoon gaat het ons niet

meer om de Vader, alleen maar om de *dingen* van de Vader: deze wereld en alles wat de wereld je te bieden heeft.

En net als de jongste zoon, zitten ook wij nu in een ver land. Dat 'verre land' dat is het symbool van een leven zonder God. Ook van ons moet God zeggen: deze mijn zoon, is dood. Je kunt springlevend zijn en toch dood... Ik kijk even naar mijn catechisanten: we hebben het pas op catechisatie gehad over de zondeval. Weet je nog dat God zei: als je van die boom eet, dan zul je de dood sterven. Maar toen ze dat deden, gingen ze helemaal niet dood! Wat bedoelde God nou? Toen hebben we gezien: er zijn twee soorten dood: de lichamelijke dood en de geestelijke dood. En geestelijke dood betekent: de band met God stuk is. 'Deze mijn zoon is dood'. Je kunt springlevend zijn en toch dood...

Ondertussen: zolang het goed gaat, heb je niets door. De verloren zoon heeft het prima naar zijn zin. Hij mist zijn vader echt niet. Ja, zolang het goed gaat, heb je niets door. Dan hebben we prima naar ons zin. En we missen onze Vader echt niet.

Maar dan gebeurt er iets. Er komt honger. Zware honger. En toch, ook nu komt het niet in hem op om aan zijn vader te denken. Ja, zijn geld is op, zijn vrienden zijn waarschijnlijk ook nergens meer te bekennen, maar nog steeds probeert hij zichzelf te redden. Een mens is hard. Er kan honger aanbreken, ziek worden, je geld is op, je kunt verlies lijden – en nog steeds komt het niet in je op om aan je Vader te denken. Nog steeds probeer je jezelf te redden...

Nou goed, gelukkig is dat niet zo gebleven. Op het dieptepunt van zijn leven komt hij tot inkeer. Ineens herinnert hij zich weer hoe goed het thuis eigenlijk was. En hij besluit om terug te gaan. Hij vindt er geen doekjes meer omheen, maar hij komt er openlijk voor uit: Vader, ik

heb gezondigd, tegen de hemel en tegen u, ik ben het niet meer waard om uw zoon genoemd te worden.

U weet hoe het afloopt. Hij gaat naar huis. En zijn vader ziet hem aankomen. Die vader is geen dag los geweest van dat kind. En dan staat er: als hij hem aan ziet komen, dan wordt die vader met innerlijke ontferming bewogen. En hij rent naar hem toe! Nou, dat deed je niet in Israel! Het was een schande als iemand je benen zag! Maar de liefde is sterker dan alle conventies en de vader omhelst hem. En als die jongen zijn schuldbelijdenis uitspreekt, reageert de vader er niet eens op. 'Haal het beste kleed, geef hem een ring aan zijn hand en schoenen aan zijn voeten. Slacht het gemeste kalf en richt een feestmaal aan! Laten we eten en vrolijk zijn, want deze mijn zoon was dood en is weer levend geworden. Hij was verloren en is gevonden'.

Nou, wat een feest zal dat geweest zijn! En wat zullen de mensen verbaasd zijn geweest en wat zullen ze hun wenkbrauwen gefronst hebben! Want iemand die zijn vader zo beledigd heeft, die hoort diep door het stof te gaan, straf te krijgen, maar geen feest.

Maar het verhaal is nog niet af. Er is nog iemand: de oudste zoon. Hij is bezig geweest op het land en hij komt terug naar huis. En als hij dan vlak bij huis is hoort hij het geluid, het geluid van muziek en reidans. Alsof Hadassah bezig is...

Hij wil weten wat er gebeurt. En daarom vraagt hij aan een van de knechten wat er aan de hand is. En die vertelt wat er gebeurt is: uw broer is weer terug en daarom heeft je vader dit feest aangericht.

En als hij dat hoort, wordt hij boos. Hij weigert om naar binnen te gaan. Zelfs als zijn vader hem aanspoort, wil hij niet. En ik kan u zeggen: dat is een vernedering voor de vader: dat hij als gastheer zijn

zoon moet vragen om binnen te komen. Maar ook daar geeft de vader niet om. 'Kom erbij!'.

Maar hij wil niet! Wat zit daarachter? Nou, kijk maar naar vers 29 en 30. Daar zie je dat hij een *vergelijking* maakt – een vergelijking tussen zichzelf en zijn broer. 'Ik dien u al zoveel jaar, 'k heb nooit uw gebod overtreden en mij hebt u nooit een bokje gegeven om met mijn vrienden vrolijk te zijn. En moet je nou eens kijken: maar nu deze zoon van u gekomen is – hij krijgt het woord 'broer' niet eens over zijn lippen – maar nu deze zoon van u gekomen is, die uw bezit met hoeren opgemaakt heeft, heeft u voor hem het beste kalf geslacht'.

Wat hoor je hier? *Onbegrip* - onbegrip dat de vader zomaar die jongste zoon accepteert. En daar zit wat achter, achter dat onbegrip. Als u goed luistert dan hoor je in zijn verhaal een vergelijking, een vergelijking tussen hem en zijn broer. 'Ik die altijd voor u klaar heb gestaan, ik die altijd u gehoorzaam ben geweest – ik heb nooit iets gekregen – en hij, die alles verknoeid heeft, krijgt zomaar een feest'. Deze jongen voelt zich *superieur* aan zijn broer. Hij heeft zijn vader al zoveel jaar gediend, hij staat altijd klaar voor hem, hij is altijd gehoorzaam geweest – en daarom voelt hij zich beter dan zijn broer.

Gemeente, ik zei straks: er zijn twee soorten mensen: jongste zonen en oudste zonen. De weg van de jongste zoon is de weg van de zelfontplooiing: je maakt je vrij van anderen en je gaat je eigen weg. Maar er is ook een andere manier van leven – dat is de weg van de oudste zoon. Je houdt je keurig aan de regels, je doet wat gevraagd wordt, je doet wat er van je verwacht wordt...

Welke weg is nou de beste? Ik denk dat wij geneigd zijn om te zeggen: die laatste natuurlijk. Het is toch altijd beter je aan de regels te houden dan je los te rukken, toch?

Maar wat Jezus ons met deze gelijkenis wil leren is: ze zitten allebei fout! Want hier aan het einde van het verhaal zie je iets heel aangrijpends: de oudste zoon wil niet naar binnen gaan! Hij weigert de uitnodiging van de vader! En daarom: wij noemen dit verhaal het verhaal van de verloren zoon – maar eigenlijk klopt dit niet. Want niet alleen de jongste is verloren, de oudste net zo goed. Het is het verhaal van de verloren zonen. Ze zijn allebei vervreemd van hun vader. En je moet nog maar zien hoe het met die oudste afloopt. Want aan het einde van het verhaal zit de jongste binnen, maar de oudste staat buiten... Hij voelt zich te goed voor het feest.

Er is nog iets met die oudste zoon - en daar gaat het me vanavond vooral om. Het aangrijpende van deze geschiedenis is: niet alleen de jongste zoon heeft gefaald, ook de oudste zoon heeft gefaald.

Dat moet ik even uitleggen. In Israël had een oudste zoon een bijzondere positie. Je kunt dat bijvoorbeeld zien bij de erfenis: als de erfenis verdeeld werd, kreeg de oudste zoon twee derde van de bezittingen. Het was dus een *bevoorrechte* positie – maar juist daarom ook: een *verantwoordelijke* positie. Er werd ook heel wat van je verwacht, als oudste zoon. Er werd van je verwacht bijvoorbeeld dat je de zorg voor je ouders op je nam als ze oud geworden waren. En als er bijvoorbeeld problemen waren in de familiekring, werd er van je verwacht dat je je inspande om die problemen op te lossen. Je ziet dat heel mooi in de Bijbel bij *Ruben*, de oudste zoon van Jacob. Als de broers Jozef gepakt hebben, is hij het die zegt dat ze hem niet mogen doden. En als de broers later naar Egypte gaan en Jakob niet wil dat ze Benjamin meenemen, is het weer Ruben die zegt: als we Benjamin niet mee terugnemen mag u mijn twee zonen doden. De oudste neemt verantwoordelijkheid, spant zich in om problemen op te lossen.

En laten we nu eens zo kijken naar die oudste zoon. Wat heeft hij gedaan voor zijn broer? Wat voor inspanningen heeft hij verricht om zijn broer terug te krijgen? Niets.

U moet eens kijken naar de andere twee gelijkenissen die Jezus in dit hoofdstuk vertelt. Welke zijn dat? Dat zijn de gelijkenis van het verloren schaap en de gelijkenis van de verloren penning. En wat valt je op als je die twee verhalen leest? In allebei de verhalen is iemand die *op zoek gaat*! De herder zoekt het verloren schaap. De vrouw zoekt haar verloren penning. Maar kijk nu eens naar die derde gelijkenis. Wat valt je op als je ze vergelijkt met die eerste twee? Hier is niemand die zoekt! Dat is de zonde van de oudste broer! Kijk, wij westerse mensen voelen dat nauwelijks aan, maar als je aan de mensen die naar dit verhaal luisteren gevraagd zou hebben: wie hadden die jongste zoon moeten gaan zoeken, dan hadden ze gezegd: 'Die oudste broer natuurlijk. Die is verantwoordelijk voor het familiegebeuren. Die is geroepen om de problemen op te lossen'. Maar dat doet hij niet! De oudste broer lijkt net op Kain: Ben ik mijns broeders hoeder? Tijdens de Vietnamoorlog vijftig jaar geleden was er in Amerika een soldaat die vermist werd. Zijn familie hoorde niets meer over hem. En wat gebeurde er toen? Toen is de oudste zoon van dat gezin naar Vietnam gevlogen en is zijn broer gaan zoeken: door oerwouden heen, langs slagvelden, maar hij bleef zoeken. En daar hadden zowel de Vietnamezen als de Amerikanen zo'n respect voor dat niemand hem wat deed! Kijk, en dat had nou de oudste zoon ook moeten doen. Hij had moeten zeggen: 'Vader, ik ga mijn broer op zoeken. En ik probeer hem terug te krijgen. Want hij weet niet wat hij gedaan heeft'.

Ja, dat is wel een offer. De jongste zoon kan alleen terugkomen als er een offer gebracht wordt door de oudste zoon...De jongste kan alleen terugkomen als de oudste zoon bereid is een offer te brengen. Een

offer van tijd: hij moet hem gaan zoeken. En ook een offer van geld: zo'n reis kost ook wat. En 't kan zijn dat het hem nog meer kost. Want weet je: de jongste zoon terughalen, zou ook kunnen betekenen dat hij weer erfgenaam wordt. Nu is alleen de oudste zoon erfgenaam, maar als zijn broer weer terugkomt, deelt hij misschien ook weer in de erfenis! Zie je: de jongste broer kan alleen terugkomen als de oudste broer bereid is een offer te brengen. Maar u weet hoe het verhaal gegaan is. De oudste broer doet het niet. En daarom faalt hij net zo goed als zijn andere broer.

En nu naar kerst. Vandaag vieren wij kerst. En wat is kerst? Kerst is het feest van Jezus, de Oudste Broeder. Want, gemeente van Sliedrecht: wat de oudste broer niet deed, doet de Oudste Broeder wel. Dat is kerst. Kerst betekent dat Jezus, de Oudste Broeder, op weg gaat om de jongste broer te redden. Jezus, Die Kind is aan 's Vaders huis, verlaat het huis van de Vader en gaat op reis, op reis naar het Verre Land om de jongste zoon op te zoeken. 'De Zoon des mensen is gekomen om te zoeken en zalig te maken wat verloren was'.

Wat is dat een duizelingwekkende reis geweest. Afgelopen week ging Andre Kuipers de ruimte in. Het nieuws was er vol van. Dat is een reis: de ruimte in! En toch: dat is nog niets vergeleken met de ruimtereis van Jezus. Om Zijn broer te kunnen vinden moet Hij van de hemel naar de aarde. Om Zijn broer te kunnen vinden, moet Hij *mens* worden. Hij wordt wat Hij niet was: een mens van vlees en bloed: een huilend kind in de kribbe. Augustinus zegt: Hij die regeert over de sterren ligt aan de borst van Zijn moeder. Hij wil zich helemaal met ons identificeren; Hij komt naast ons staan, in deze wereld vol zonde, pijn, angst en gebrokenheid. Dat is de *eerste* stap: de incarnatie. Het doet me denken aan wat ik eens gelezen heb van de vader van Corrie ten Boom. In haar bekende boek 'De Schuilplaats'

vertelt ze over haar vader, de oude Casper ten Boom; hij was horlogemaker in Haarlem. Een man die zeer begaan was met het joodse volk en met Gods beloftes voor Israël. Toen aan het begin van de oorlog de joodse mensen in Haarlem een ster moesten gaan halen, ging de oude Ten Boom tussen de joden staan en hij sloot zich in de rij om ook een ster te halen – om te delen in hun vernedering en schande. Dat deed Jezus ook. Hij wordt mens.

Maar gemeente, daar stopt het niet mee. Wat zagen we daarnet ook alweer? De jongste broer kan alleen maar gered worden als de oudste broer bereid is een offer te brengen... Nou, dat moest Jezus ook doen. Om ons te kunnen redden, moest er een losprijs betaald worden. Niet met geld, maar met leven. De jongste zoon kan alleen gered worden als er iemand is die zijn leven voor hem geeft. En ook dat wilde Jezus doen. Deze oudste Broeder is bereid om de schuld en de straf van de jongste broer te dragen. 'Hij heeft Zichzelf vernederd en is gehoorzaam geworden tot de dood, ja tot de dood van het kruis' (Fil. 2: 8).

Hij die geen zonde gekend heeft, is voor ons tot zonde gemaakt. Wij kunnen ons niet voorstellen wat het is om de schuld van een ander op je te nemen. Wij zijn altijd geneigd om onszelf vrij te pleiten, maar Jezus nam vrijwillig de schuld van anderen op zich. Het doet me denken aan een verhaal wat ik pas las over de familie Rothschild. U weet misschien wel: de familie Rothschild is een van de rijkste families ter wereld. En daar zit een heel bijzonder verhaal achter. De man die aan de basis van deze rijke familie stond was Mayer Rothschild. Hij was een arme jongen die in dienst was van een rabbijn, David Moshe. Die rabbi had in een la 200 goudstukken liggen, bedoeld als bruidschat voor zijn dochter. Rothschild was inmiddels vertrokken, hij had een winkeltje in een andere stad. Jaren gingen voorbij – en toen brak de tijd aan dat de dochter van de rabbi zou

gaan trouwen. Toen de rabbi de la opendeed om de goudstukken te pakken die hij aan de bruidegom moest geven, ontdekte hij tot zijn schrik dat de goudstukken weg waren! Niemand wist waar het was. En al gauw viel de verdenking op Rothschild. Waar had hij immers het geld vandaan gehaald om zijn winkeltje te openen? De rabbi zei: je kunt toch niet zomaar iemand beschuldigen zonder bewijs?! Maar de familie: je moet met hem gaan praten. Anders kan de trouwerij niet doorgaan. De rabbi ging aarzelend naar Rothschild toe en vroeg hem: weet u iets van dat geld af? Rothschild was een paar minuten stil en zei toen: ja, ik heb het gestolen. Ik zal het u gelijk terug betalen. Wilt u het me vergeven? De rabbi ging naar huis en de trouwerij kon doorgaan. Rothschild ging daarna failliet. Echter, jaren later kwam de ware toedracht naar boven. Er werd ontdekt dat het geld niet door Rothschild, maar door een dienstmeisje gestolen was. Die had het met haar vriend gedeeld. En toen die vriend een keer dronken was, had hij het geheim verteld. Toen de rabbi dat hoorde, ging hij weer naar Rothschild toe. Hij vroeg hem: Kun je mij vertellen waarom jij een zonde hebt beleden die je niet gedaan hebt? En waarom gaf je mij dat geld? Toen zei Rothschild: Ik zag hoe verdrietig u was. Ik zag de tranen van uw vrouw en dochter al voor me. Ik had u dat geld wel zo kunnen geven, maar ik wist dat u zo'n offer van mij niet zou aannemen. Daarom heb ik gezegd dat ik het gestolen had.

Kijk, dat is nu precies wat Jezus deed. Hij droeg een schuld die niet van hem was. Hij nam de zonde op zich die niet van Hem waren.

Kerst betekent: wij hebben een Oudste Broeder, Die op pad is gegaan om de jongste broer te zoeken. Waarom deed Hij dat? Dat deed Hij uit liefde voor de Vader – en uit liefde voor mensen.

En de vraag aan ons: wil je je door deze Oudste Broeder mee terug laten nemen naar huis? Misschien ben je zo'n jongste zoon. Je leeft

alsof je God niet nodig hebt. Nee, dat zeg je misschien niet, maar het is wel de praktijk van je leven. Je wilt zelf heer over je leven zijn. Net als de verloren zoon dien je zo je eigen goden: je leeft voor je plezier, voor de bevrediging van je verlangens. En net als de jongste zoon geef je niet om de Vader. Je hebt niet door dat je door je eigenwijsheid en je ongehoorzaamheid Hem op Zijn hart trapt – en als je het door hebt, dan doet het je eigenlijk niets. Maar weet je: al geef jij niet om de Vader, de Vader geeft wel om jou! Hij is met innerlijke ontferming bewogen. Maar dat betekent wel: dat je terug moet komen. Ik mag gelukkig zeggen: je *kunt* terug komen – maar je moet het wel doen! Als je volhardt in je ongehoorzaamheid, ga je verloren. ‘Wie ver van U de weelde zoekt, vergaat eerlang en wordt vervloekt. Gij roeit hen uit die afhoereren en U de trotse nek toekeren...’. God is zeer barmhartig, maar ook zeer heilig.

Maar vandaag mag ik zeggen: God is met innerlijke ontferming bewogen. En daarom: sta op en ga tot de Vader! Doe net als de verloren zoon: ‘Vader, ik heb gezondigd tegen de hemel en voor U, ik ben het niet waard Uw zoon genoemd te worden’ – dan zul je zien dat Gods armen open staan, ook voor jou.

En gemeente, het geweldige van kerst is: dat geldt niet alleen maar voor jongste zonen, dat geldt ook voor oudste zonen. Weet je, ik denk dat het nog makkelijker is om als jongste zoon behouden te worden dan als oudste zoon. Want de jongste weet dat ‘ie gezondigd heeft, die weet dat hij vergeving nodig heeft – maar krijg dat een oudste zoon maar eens aangepraat! Je kunt je ook te goed voelen voor Jezus... dat is een gevaar wat zeker voor kerkmensen geldt. Tim Keller heeft gezegd: de kerk vandaag zit vol met oudste zonen. En daar kon hij wel eens gelijk in hebben. En daarom vraag ik u: Zie je in dat je met al je goede bedoelingen, met al je oprechtheid, met al je gehoorzaamheid, met al je vroomheid – dat je het daarmee niet

redt? Geloof je dat je met al je goede werken en goede bedoelingen net zo verloren bent als de jongste zoon? Geloof u, dat net als de jongste zoon alleen genade je kan redden? Stop er dan mee om je beter te voelen dan een ander. God kan je alleen maar aannemen als een goddeloze. Stop ermee om te steunen op je nette leven, je voorbeeldig gedrag, want daar kom je geen stap dichterbij de Vader. Alleen genade kan je redden.

Want of je nu jongste zoon bent of oudste: je hebt dezelfde genade nodig. Het offer wat *jongste* zonen redt, is hetzelfde offer wat nodig is om *oudste* zonen te redden. Maar het wonder is: de Vader nodigt ook de oudste zoon om binnen te gaan. Ook voor oudste zonen is het kerst geworden. Ook voor de oudste broer wilde de Oudste Broeder de hemel verlaten. Dat is kerst: wie je ook bent, wat je ook gedaan hebt: *U* is heden geboren de Zaligmaker, Christus de HEERE.

We gaan eindigen.

Een vader had twee zonen... En de jongste reisde weg naar een ver land...

U dacht misschien: Wat heeft dit nou met kerst te maken?! – nou, na vanavond weet u beter.

Een Vader had één Zoon... En Hij reisde weg naar een ver land... Onze Oudste Broeder.

Dat is kerst: 'Want u weet de genade van onze Heere Jezus Christus: dat Hij om uwentwil is arm geworden, terwijl Hij rijk was, opdat u door Zijn armoede rijk zou worden'.

Amen

